

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/454/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Ítéltábla Pkf.II.20.331/2023/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Spekker Géza József (a továbbiakban: indítványozó) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Szegedi Ítéltábla Pkf.II.20.331/2023/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a bírói döntés ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, XV. cikk (1) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével.
- [2] Az indítvány benyújtását megelőző bírósági eljárásnak az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] Az I. rendű felperes mint lízingbevevő és az alperes jogelődje mint lízingbeadó között 2006. november 23. napján egyedi lízingszerződés jött létre személygépjármű lízingbevételére. Az indítványozó (a per II. rendű felperese) és az alperes jogelődje 2006. november 27. napján garanciaszerződést kötöttek, melyben az indítványozó a lízingbevevő teljesítéséért garanciát (kezességet) vállalt.
- [4] Az I. rendű felperes és az indítványozó a Fővárosi Törvényszékhez 2013. október 22. napján benyújtott, a Szegedi Törvényszékhez áttett keresetében a lízingszerződés és a garanciaszerződés érvénytelenségének megállapítását, továbbá az alperesi üzletszabályzat meghatározott pontjai érvénytelenségének megállapítását kérték.
- [5] A Szegedi Törvényszék a 6.P.21.296/217/9. számú, 2017. december 6. napján kelt ítéletével a garanciaszerződés 2. pontjának érvénytelenségét megállapította, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az alperes fellebbezése folytán másodfokon eljáró Szegedi Ítéltábla a Pf.II.20.148/2018/4. számú, 2018. június 6. napján kelt

ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, egyéb rendelkezéseit helybenhagyta.

- [6] Az I. rendű felperes és az indítványozó felülvizsgálati kérelmét a Kúria a Gfv.VII.30.529/2018/4. számú, 2019. szeptember 3. napján kelt ítéletével hivatalból elutasította.
- [7] Az I. rendű felperes és az indítványozó 2022. november 15. napján előterjesztett, majd később pontosított perújítási kérelmében a Szegedi Törvényszék 6.P.21.296/2017/9. számú és a Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.184/2018/4. számú ítélete hatályon kívül helyezését és az alapügyben előterjesztett kereseti kérelmük szerinti döntés meghozatalát kérték.
- [8] A Szegedi Törvényszék a 20.P.228/2022/39. számú végzésével a perújítási kérelmet, mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant elutasította. Az elsőfokú bíróság a perújítási kérelmet a következő okokból nem tartotta megengedhetőnek. Egyrészt az I. rendű felperes és az indítványozó a változó magyar bírói gyakorlatra, illetve az Európai Unió Bíróságának a gyakorlatára hivatkoztak, mellyel összefüggésben a sajátjukhoz hasonló ügyekben hozott kúriai döntéseket hívtak fel, mint olyanokat, amelyekben tett megállapítások olyan új tények, melyek megalapozzák a perújítási kérelmüket a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) alapján. A törvényszék rögzítette, hogy más jogerős bírói döntés csak akkor képezheti perújítás alapját, amely a perben eldöntendő kérdéssel áll összefüggésben (annak előkérdése) és amelyre az alapperben eljáró bíróság döntése nem terjedt ki. Az I. rendű felperes és az indítványozó egyrészt a változó bírói gyakorlatot hozták fel perújítási okként, ezért a törvényszék megállapította, hogy jogkérdésben eleve nincs helye perújításnak, mivel a perújítás rendkívüli perorvoslati lehetőség, amely az alapeljárás ténybeli hibáinak és nem a jogalkalmazási hibáknak a kiküszöbölését szolgálja. Ezen túlmenően a perújítás alapjaként szolgáló tényeknek (határozatoknak) a megtámadott ítélet meghozatalakor fenn kell állnia, a később meghozott határozatok ugyanis a jogerős döntésre semmiféle hatással nem lehetnek. Ugyanez vonatkozik az Európai Unió Bíróságának a későbbi ítéleteire is. A másik megjelölt perújítási ok tekintetében a törvényszék megállapította, hogy az I. rendű felperes és az indítványozó az alapperben nem hivatkoztak az alperesi felmondás jogszerűtlenségére, az alapper tárgyát nem képező kérdés vizsgálata pedig nem képezheti perújítási eljárás tárgyát. Ezen túlmenően a törvényszék azt is megállapította, hogy az I. rendű felperes és az indítványozó a régi Pp. 261. § (1) bekezdés szerinti hat hónapos határidőn túl terjesztette elő a perújítási kérelmet.
- [9] A törvényszék a fentiek alapján rögzítette, hogy az I. rendű felperes és az indítványozó olyan új tényre, bizonyítékra, bizonyítási indítványra nem hivatkozott, amelyet a korábbi eljárás során saját hibájukon kívül nem érvényesítettek, másfelől a kérelmük elkésztett, ezért elutasította a perújítási kérelmüket, mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant.

- [10] A Szegedi Ítéltábla a Pkf.II.20.331/2023/2. számú végzésében annak helyes indokai alapján helybenhagyta az elsőfokú bíróság végzését. A másodfokú bíróság megállapította, hogy a perújítási kérelem előterjesztésére az alapügyben hozott ítélet jogerőre emelkedésétől számított hat hónap elteltével került sor és az I. rendű felperes, valamint az indítványozó nem valószínűsítették az eltérő határozatokról való hat hónapon belüli tudomásszerzés időpontját. A másodfokú bíróság szerint annak nincs jelentősége, hogy van olyan határozat, amelyet a Kúria a perújítási kérelem előterjesztését megelőző hat hónapon belül hozott. A másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy nincs jelentősége annak, hogy van olyan eltérő határozat, amelyet a Kúria a perújítási kérelem előterjesztését megelőző hat hónapon belül hozott. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy jogkérdésben nincs helye perújításnak. Kiemelte azt, hogy a régi Pp. 260. § (1) bekezdés a) pontja alapján csak olyan bírói ítélet alapján van helye perújításnak, amely a perben álló felek közötti jogviszonyt érinti, vagy azzal összefügg és kívülálló felek egymás közötti jogviszonyát elbíráló másik jogerős bírói ítélet perújítás alapja nem lehet (BH 1997. 538). A másodfokú bíróság szerint a fellebbezésben hivatkozott EUB határozatból sem következik a perújítás megengedhetősége, mivel az ügyek újratárgyalhatósága a nemzeti szabályozástól függ.
- [11] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Szegedi Ítéltábla Pkf.II.20.331/2023/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta a Szegedi Törvényszék 20.P.20.228/2022/39. számú végzésére kiterjedően.
- [12] Az indítványozó indítványában részletesen bemutatta a jelen alkotmányjogi panasz tárgyát képező bírósági eljárás előzményét, a perújítási kérelem tárgyában hozott végzéseket, valamint utalt a gépkocsi kiadásának tárgyában hozott eljárásra is.
- [13] Az indítványozó elsősorban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állította. Az indítványozó előadta, hogy az eltérő joggyakorlatra történő hivatkozás nem az idő múlásával született esetekre vonatkozott, hanem az elsőfokú bíróság ítéletével közel egyidőben azzal az eltéréssel, hogy mindegyik esetben a lízingbevevő fél volt az alperes, a pénzüintézet pedig a felperes. Az indítványozó álláspontja szerint ez – a másodfokú bíróság álláspontjával ellentétben – a ténykérdés és nem a jogkérdés kategóriájába sorolható.
- [14] Az indítványozó azt is kifejtette, hogy a Szegedi Törvényszék, illetve a Szegedi Ítéltábla mind az alapeljárásban, mind a perújítási kérelem elbírálása során eltért a joggyakorlattól. A joggyakorlattól való eltérés tekintetében az indítványozó az egyedileg meg nem tárgyalt, illetve az általános szerződési feltételek tisztességtelensége következtében semmis fogyasztói szerződésekre vonatkozó gyakorlatra hivatkozott. Az indítványozó szerint az eltérő joggyakorlat az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében biztosított törvény előtti egyenlőség sérelméhez vezetett.

- [15] Az indítványozó – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének és B) cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozással – vitatta, hogy nem valószínűsítették a hivatkozott eltérő határozatok tudomásukra jutásának időpontját és azt állította, hogy ebben a kérdésben a bíróságok önkényesen, a tények figyelmen kívül hagyásával hozták meg döntésüket.
- [16] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [17] 3.1. Az Alkotmánybíróságnak először azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz eleget tesz-e az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem követelményeinek.
- [18] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdése pedig meghatározza, mikor tekinthető a kérelem határozottnak. E rendelkezésnek megfelelően a kérelem többek között akkor határozott, ha tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]; továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, vagy bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. E rendelkezéseknek megfelelően nem elegendő az Alaptörvény egyes felhívott rendelkezéseire hivatkozni, hanem az indítványban meg kell indokolni, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseit a megsemmisíteni kért döntés miért és mennyiben sérti.
- [19] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványban megjelölt alaptörvényi rendelkezések közül kizárólag az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében tartalmaz indokolást az indítványt [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont], a többi hivatkozott rendelkezéssel összefüggésben az indítványozó részben egyáltalán nem adott elő indokolást [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés], részben nem önálló, kifejezetten a kifogásolt bírói döntések alaptörvény-ellenességére vonatkozó indokolást adott elő, hanem az alapeljárásban hozott bírói döntéseket támadta [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés, XV. cikk (1) bekezdés]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek egy adott rendelkezését, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a bírói döntés {3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]}.
- [20] 3.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz fennmaradó elemei az az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeknek megfelelnek-e.

- [21] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [22] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megsértésére hivatkozott ugyan, de az indítvány tartalma alapján megállapítható, hogy a perújítási kérelem tárgyában hozott végzések indokait vitatja. Az indítványozó megkérdőjelezte egyrészt, hogy a megváltozott joggyakorlatra hivatkozás nem alapos perújítási ok, másrészt, hogy a joggyakorlatra hivatkozás „az idő múlásával született” esetekre vonatkozott, harmadrészt, hogy nem valószínűsítették a hivatkozott határozatok tudomásukra jutásának időpontját. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó a vele szemben hozott bírói döntések törvényességi és nem alkotmányossági kritikáját fogalmazta meg.
- [23] Jelen ügyben is emlékeztet az Alkotmánybíróság arra, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [24] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság jelen ügyben nem bocsátkozhatott annak érdemi vizsgálatába, hogy az indítványozó által előadott perújítási okok megalapozottak-e és a bírói döntések helyesek voltak-e, azaz az indítványozó és az I. rendű felperes valószínűsítették-e a hivatkozott határozatok tudomásukra jutásának időpontját és nincs hatásköre arra, hogy az alkotmányjogi panaszban írtak szerint a bíróságok döntését felülmérlegelje. Ugyanakkor megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó érvelésének esetleges helytállósága esetén sem lenne a bírói döntés önkényesnek tekinthető.
- [25] Az indítványban foglalt érvek alapján tehát nem merül fel alapvető alkotmányjogi kérdés vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség.

- [26] Az Alkotmánybíróság végül megjegyzi, hogy a következetes gyakorlata szerint a jogegység biztosítását nem az Alkotmánybíróságnak kell garantálnia. „A bírósági joggyakorlat egységének biztosítása nem az Alkotmánybíróság, hanem a rendes bíróságok, kiemelten a Kúria feladata [...]. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a hatáskör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható.” {3065/2013. (II. 28.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [27] Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, tévesnek, vagy éppen hiányosnak és ezekből kifolyólag magára nézve sérelmesnek tartja, nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek.
- [28] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát megalapozhatná.
- [29] 4. Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésben foglalt formai követelményeknek, részben az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeknek, az Alkotmánybíróság azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2025. február 18.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró